

1

ДЕФИНИЦИЈА
НА ДЕТЕ

2

НЕДИСКРИМИНАЦИЈА

3

НАЈДОБАР ИНТЕРЕС
НА ДЕТЕТО

4

ОСТВАРУВАЊЕ НА
ПРАВТА

5

НАСОЧУВАЊЕ ОД
СТРАНА НА СЕМЕЈСТВОТО
ЗА ВРЕМЕ НА ДЕТСКИОТ
РАЗВОЈ

6

ЖИВОТ, ОПСТАНОК
И РАЗВОЈ

7

ИМЕ И
ДРЖАВЈАНСТВО

8

ИДЕНТИТЕТ

9

ОДРЖУВАЊЕ
ЕДИНСТВО НА
СЕМЕЈСТВОТО

10

ПРАВО НА КОНТАКТ СО
РОДИТЕЛИТЕ ШТО СЕ
НАДВОР ОД ДРЖАВАТА

11

ЗАШТИТА ОД
КИДНАПИРАЊЕ

12

ПОЧИТУВАЊЕ НА
ГЛЕДИШТЕТО НА
ДЕТЕТО

13

СЛОБОДНО
ИЗРАЗУВАЊЕ

14

СЛОБОДА НА
МИСЛА И РЕЛИГИЈА

15

ДРУЖЕЊЕ И
ПРИСТАП КОН ГРУПИ
И ОРГАНИЗАЦИИ

16

ПРАВО НА
ПРИВАТНОСТ

17

ПРИСТАП ДО
ИНФОРМАЦИИ

18

ОДГОВОРНОСТ НА
РОДИТЕЛИТЕ

19

ЗАШТИТА ОД
НАСИЛСТВО

20

ДЕ ЦА БЕЗ
РОДИТЕЛСКА
ГРИЖА

21

ПОСВОЈУВАЊЕ

22

ДЕЦА БЕГАЛЦИ

23

ДЕЦА СО
ПОПРЕЧЕНОСТ

24

ЗДРАВЈЕ, ХРАНА,
ВОДА И ОКОЛИНА

25

ПРОВЕРКА НА
СМЕСТУВАЊЕТО НА
ДЕТЕТО

26

СОЦИЈАЛНА И
ЕКОНОМСКА
ПОМОШ

27

ХРАНА, ОБЛЕКА И
БЕЗБЕДНОСТ

28

ПРИСТАП ДО
ОБРАЗОВАНИЕ

29

ЦЕЛИТЕ НА
ОБРАЗОВАНИЕТО

30

КУЛТУРАТА, ЈАЗИКОТ
И РЕЛИГИЈАТА НА
МАЛЦИНСТВОТА

31

ОДМОР, ИГРА,
КУЛТУРА,
УМЕТНОСТ

32

ЗАШТИТА ОД
ОПАСНА РАБОТА

33

ЗАШТИТА ОД
ОПАСНА ДРОГА

34

ЗАШТИТА ОД
СЕСУАЛНА
ЗЛОУПОТРЕБА

35

ЗАШТИТА ОД
ПРОДАЖБА И
ТРГОВИЈА СО ДЕЦА

36

ЗАШТИТА ОД
ЕКСПЛОАТАЦИЈА

37

ДЕЦА ЛИШЕНИ ОД
СЛОБОДА

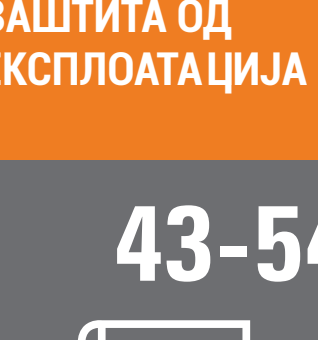
38

ЗАШТИТА ВО ВРЕМЕ
НА ВОЈНА

39

ИСЦЕЛУВАЊЕ И
РЕИНТЕГРАЦИЈА

40

ДЕ ЦА ШТО ГО
ПРЕКРШИЛЕ
ЗАКОНОТ

41

ПРИМЕНА НА
НАЈДОБРИТЕ
ЗАКОНИ

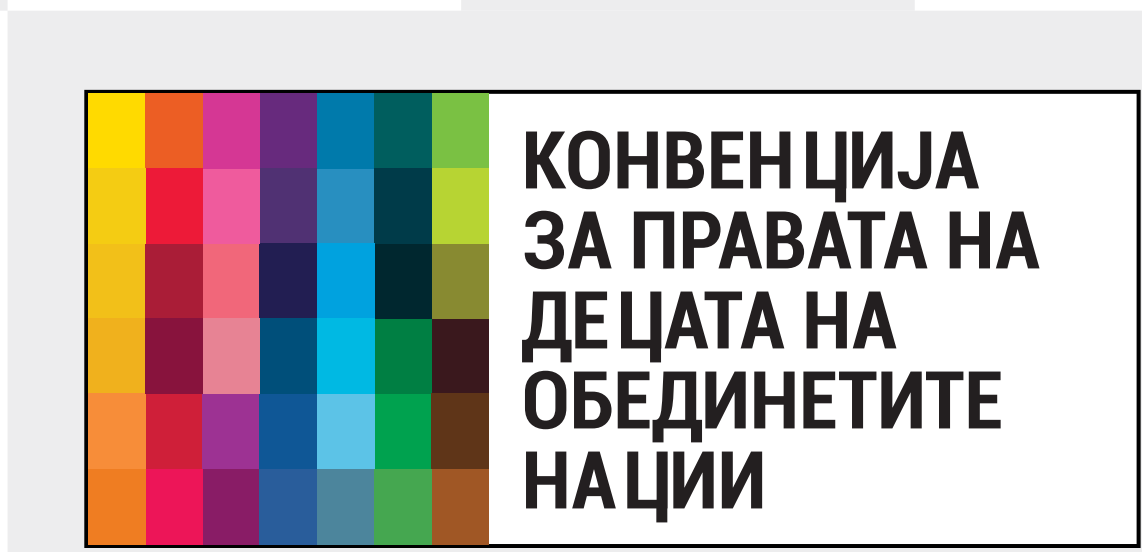
42

СИТЕ ТРЕБА ДА ГИ
ЗНААТ ДЕТСКИТЕ
ПРАВА

43-54

КАКО СЕ
СПРОВЕДУВА
КОНВЕНЦИЈАТА

КОНВЕНЦИЈА ЗА ПРАВТА НА ДЕЦАТА НА ОБЕДИНЕТИТЕ НАЦИИ

<p>1 Дете е секое лице под 18 години.</p>	<p>2 Сите деца ги имаат сите права, без оглед кои се тие деца, каде живеат, на кој јазик зборуваат, на која религија припаѓаат, што мислат, како изгледаат, дали се машки или женски, дали имаат попреченост, дали се богати или сиромашни, и без оглед на тоа кои се нивните родители и семејство или во што веруваат и што прават нивните родители и семејство. Не смее да се постапува неправедно со ниту едно дете од било која причина.</p>	<p>3 Кога возрастните донесуваат одлуки, треба да размислат како тие одлуки ќе се одразат на децата. Сите возрастни треба да го прават она што е најдобро за децата. Државите треба да овозможат децата да бидат заштитени, а родителите, или други луѓе кога е тоа потребно, да се грижат добро за нив. Државите треба да овозможат луѓето и местата одговорни за грижа на децата да си ја вршат добро работата.</p>	<p>4 Државите мора да направат сè што е во нивна моќ за да овозможат секое дете во нивните земји да ги ужива сите права.</p>	<p>5 Државите треба да им препуштат на семејствата и заедниците да ги насочуваат децата така што, растејќи, децата ќе научат да ги користат своите права на најдобар начин. Како што ќе растат, на децата ќе им треба помалку насочување.</p>	<p>6 Секое дете има право на живот. Државите мора да овозможат децата да останат и да се развиваат на најдобар можен начин.</p>	<p>7 Децата треба да се пријават веднаш по раѓањето и да добијат име кое државата службено го признава. Децата мора да имаат државјанство (да припаѓаат на некоја земја). Секогаш кога тоа е можно, децата треба да ги знаат своите родители и родителите треба да се грижат за нив.</p>
<p>8 Децата имаат право на свој идентитет – службен записник за тоа кои се тие во кој се содржи нивното име, државјанство и семејни односи. Никој не би требало да им го одземе ова, но доколку се случи такво нешто, државата мора да помогне децата брзо да си го повратат својот идентитет.</p>	<p>9 Децата не би требало да се одвојуваат од своите родители освен доколку не добиваат соодветна грижа од нив – на пример, доколку родителот го повредува детето или не се грижи за него. Децата чии родители не живеат заедно треба да одржуваат контакт со двата родители освен кога тоа им наштетува.</p>	<p>10 Ако детето и родителите живеат во различни земји, државите треба да им дозволат на децата и родителите да се движат меѓу тие земји за да останат во контакт и да бидат заедно како семејство.</p>	<p>11 Државите мора да спречат децата да се изнесат од нивната земја ако е тоа против законот – на пример, да бидат киднапирани од некој или да бидат држани во странство од страна на едниот родител кога другиот родител не се согласува со тоа.</p>	<p>12 Децата имаат право слободно да го искажат своето мислење за работи што ги засегаат. Возрастните треба да ги сослушаат и сериозно да го примат нивното мислење.</p>	<p>13 Децата имаат право слободно да споделуваат со другите што учат, мислат или чувствуваат, преку говор, цртање, пишување или на било кој друг начин освен на начин што може да им наштети на другите луѓе.</p>	<p>14 Децата имаат право на свое мислење и право да ја практикуваат својата вероисповест, доколку со тоа не спречуваат други луѓе да ги уживаат своите права. Родителите треба да ги насочуваат децата за тие да научат соодветно да го применуваат ова право кога ќе пораснат.</p>
<p>15 Децата имаат право да се среќаваат и да пристапуваат кон групи и организации доколку ова не спречува други луѓе да ги уживаат своите права.</p>	<p>16 Секое дете има право на приватност. Законот треба да ја заштити приватноста на децата, нивното семејство, дом, комуникација и добар глас од секаков вид напад.</p>	<p>17 Децата имаат право да добиваат информации од интернет, радио, телевизија, списанија, книги и други извори. Возрастните треба да внимаваат информациите да не им наштетат на децата. Државите треба да ги поттикнат медиумите да споделуваат разновидни информации на јазик што сите деца може да го разберат.</p>	<p>18 И двата родители ја делат одговорноста за воспитувањето на своите деца. Кога детето нема родители, друг возрастен ја презема одговорноста и се нарекува "старател". Родителите и старателите треба секогаш да го прават она што е најдобро за детето. Државата треба да им помогне со тоа што ќе овозможат услуги и поддршка на родителите и старателите.</p>	<p>19 Државата мора да ги заштити децата од насилство, злоупотреба и запоставување од страна на родителите или било кој што се грижи за нив.</p>	<p>20 Децата кои не можат да бидат соодветно згрижени од страна на своите родители и семејство, имаат право да бидат згрижени од луѓе кои ја почитуваат нивната вероисповест, култура, јазик и други аспекти од нивниот живот.</p>	<p>21 Кога децата се посвојуваат, приоритет треба да се даде на тоа што е во нивен најдобар интерес. Доколку детето без родители не може да биде соодветно згрижено во својата земја, може да биде посвоено во друга земја.</p>
<p>22 Децата кои ја напуштаат својата земја – затоа што таму не се безбедни – и одат во друга земја, треба да ги имаат истите права како и децата родени во таа земја.</p>	<p>23 Секое дете со попреченост треба да има најдобар можен живот во општеството. Државата треба да ги отстрани сите бариери за да овозможи децата со попреченост да станат независни и активно да учествуваат во заедницата.</p>	<p>24 Децата имаат право на најдобра можна здравствена заштита, чиста вода за пиење, здрава храна и чиста и безбедна околина. Сите возрастни и сите деца треба да имаат информација како да го одржуваат своето здравје и да бидат безбедни.</p>	<p>25 Состојбата на децата што се сместени надвор од дома – поради нивна нега, заштита или што грижа – треба редовно да се проверува за да се види дали е сè во ред и дали тоа сместување е најдоброто за детето.</p>	<p>26 Државата треба да обезбеди дополнителни финансиски средства и друга помош за децата што живеат во сиромашни семејства.</p>	<p>27 Децата имаат право на храна, облека и безбедно место на живеење за да може да се развиваат на најдобар можен начин. Државата треба да им помогне на семејствата и децата што не можат ова да си го дозволат.</p>	<p>28 Секое дете има право на образование. Основното образование треба да биде бесплатно. Средното и високото образование треба да му бидат достапни на секое дете. Децата треба да се охрабруваат да одат на училиште до највисокото можно ниво. Дисциплината во училиштата треба да ги почитува правата на децата и никогаш да не се применува насилно дисциплинирање.</p>
<p>29 Образованието треба да им помогне на децата целосно да го развијат својот карактер, талент и способности. Треба да ги научи да ги разбираат своите права и да ги почитуваат правата, културата и самобитноста на другите луѓе. Исто така треба да им помогне да живеат мирно и да ја заштитат животната средина.</p>	<p>30 Децата имаат право да го користат својот мајчин јазик, култура и вероисповест – дури и кога повеќето луѓе во земјата во која живеат не ги споделуваат.</p>	<p>31 Секое дете има право на одмор и игра, како и право да учествува во културни и креативни активности.</p>	<p>32 Децата имаат право да бидат заштитени од работа што е опасна или што може да наштети на нивното образование, здравје и развој. Ако децата работат, имаат право на безбедна работа и праведна исплата за трудот.</p>	<p>33 Државата мора да ги заштити децата од употреба на дрога, како и вклученост во нејзино производство, транспорт и продажба.</p>	<p>34 Државата треба да ги заштити децата од сексуална експлоатација (искористување) и сексуална злоупотреба, вклучувајќи заштита и од луѓе што ги принудуваат децата да се занимаваат со секс за пари или да учествуваат во фотографии и филмови со сексуална содржина.</p>	<p>35 Државите мора да спречат киднапирање и продажба на деца или нивно носење во друга земја или друго место за да бидат експлоатирани и искористени.</p>
<p>36 Децата имаат право на заштита од сите видови експлоатација (искористување), дури и кога тие видови експлоатација не се именувани во Конвенцијата.</p>	<p>37 Децата кои се обвинети за прекршување на законот не смеат да бидат убиени, изложени на мачење, сурово однесување и да бидат во затвор засекогаш. Затворот треба да биде последен можен избор и тоа за најкратко можно време. Децата лишени од слобода треба да имаат правна помош и да им се овозможи да одржуваат контакт со своите семејства.</p>	<p>38 Децата имаат право да бидат заштитени за време на војна. Ниедно дете под 15 години не смее да оди во војска и да учествува во војна.</p>	<p>39 Децата што биле повредени, запоставени, со кои се однесувале лошо или кои се жртви на воени конфликти, имаат право да добијат помош за да си го повратат здравјето и достоинството.</p>	<p>40 Децата кои се обвинети дека го прекршиле законот имаат право на правна помош и праведен третман. Треба да постојат многу решенија за помош на тие деца станат добри членови на своите заедници. Затворот треба да биде последен можен избор.</p>	<p>41 Доколку законите на една земја ги штитат правата на децата подобро од Конвенцијата, тогаш треба да се користат тие закони.</p>	<p>42 Државите треба да ги запознаат децата и возрастните со содржината на оваа Конвенција за секој да ги знае детските права.</p>

43-54 Во овие членови се појаснува што прават државите, Обединетите нации – вклучувајќи го и Комитетот за правата на децата на УНИЦЕФ – и други организации за да овозможат секое дете да ужива во сите свои права.

КОНВЕНЦИЈА ЗА ПРАВАТА НА ДЕЦАТА НА ОБЕДИНЕТИТЕ НАЦИИ – ДЕТСКА ВЕРЗИЈА

Конвенцијата за правата на децата на Обединетите нации е значаен договор помеѓу различни земји кои ветиле дека ќе ги заштити правата на децата.

Конвенцијата за правата на децата објаснува кои се децата, кои се нивните права и кои се одговорностите на земјите потписнички. Сите права се поврзани, подеднакво важни и не може да им се одземат на децата.

Овој текст е изработен со поддршка од Комитетот за правата на децата.

child rights connect

unicef for every child